

Załącznik do uchwały Nr XXXVII/186/2021
Rady Miejskiej Dobrzyń nad Wisłą
z dnia 15 października 2021 r.

Program
Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzyń nad Wisłą
na lata 2021-2023

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE.....	4
1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM.....	4
1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM.....	5
1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU	6
2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE DOBRZYŃ NAD WISŁĄ	7
2.1. ADRESACI PROGRAMU.....	8
2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2.2.1. DANE OGÓLNE	8
2.2.2. DEMOGRAFIA.....	10
2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA.....	11
2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	12
2.2.5. PRZESTĘCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE.....	13
2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO.....	15
2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY	15
2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY.....	32
2.4. BADANIA ANKIETOWE	34
2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW.....	34
2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH	38
2.5. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	42
3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	47
3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.....	47
3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	48
4. REALIZACJA PROGRAMU	55
4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	55
4.2. FINANSOWANIE.....	55
4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ	55

WPROWADZENIE

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny daje możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności system ten powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzyń nad Wisłą został opracowany w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest on zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 poz. 821 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”. Program został opracowany na lata 2021-2023, a w ramach diagnozy analizie poddano dane z lat 2017-2019.

1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE

1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Kodeks karny (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.) rozróżnia nieletniego (przed ukończeniem 17 lat) i młodocianego (który popełnia czyn zabroniony przed ukończeniem 21 lat, ale ukończył 24 lata, zanim zapadło orzeczenie w pierwszej instancji). Kodeks cywilny (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740) wyróżnia małoletniego (osobę przed ukończeniem 18. roku życia), natomiast kodeks pracy (ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1320) tak jak kodeks karny – młodocianego (z tym że w przypadku prawa pracy jest to osoba pomiędzy 16. a 18. rokiem życia). Kodeks karny zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka.

Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat. Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy (ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359) normuje problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Kodeks postępowania cywilnego (ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.) chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (uchwalona przez ONZ 10 grudnia 1948 r.) określa w art. 16 rodzinę jako naturalną i podstawową komórkę społeczeństwa i przyznaje jej prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa. Europejska Karta Społeczna z 1961 r. (zapis w pkt. 16 pierwszej części) stwierdza, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, uchwalona rezolucją nr 34/180 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 18 grudnia 1979 r. podkreśla m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989r., ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielnym podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Europejska Konwencja o Przysposobieniu Dzieci (sporządzona w Strasburgu dnia 24 kwietnia 1967 r. (Dz. U. 1999 nr 99 poz. 1157) ma zastosowanie do dzieci, które w momencie przysposobienia nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie. Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego (sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1975 r. (Dz. U. 1999 nr 79 poz. 888), zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny w 1980 r. podkreśla m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Program Wsparcia Rodziny w Gminie Dobrzyń nad Wisłą będzie realizowany m.in. w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 75 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE DOBRZYŃ NAD WISŁĄ

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Dobrzyń nad Wisłą została oparta na badaniu źródeł zastanych (danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców) oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli środowiska lokalnego i pedagogów funkcjonujących w gminie placówek oświatowych.

Do analizy przedłożono 22 anonimowo wypełnione ankiety skierowane do mieszkańców oraz 5 ankiet wypełnionych przez pedagogów lub dyrektorów z placówek systemu oświaty.

Wśród ankietowanych było 64% kobiet i 32% mężczyzn, zaś 4% badanych nie zadeklarowało przynależności płciowej. Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (59%). Znacznie mniejszy odsetek spośród badanych stanowiły grupy osób w wieku 46-55 lat (18%), 56-65 lat (9%) oraz osoby w wieku 26-35 lat (5%), natomiast 9% respondentów nie określiło przynależności do swojej grupy wiekowej. W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 25 lat oraz osoby powyżej 65. roku życia. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 45% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (23%), mniej licznie reprezentowani byli respondenci posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe (18%), natomiast 14% badanych nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 73% wszystkich respondentów ankiety mieszka na terenie gminy Dobrzyń nad Wisłą od urodzenia, a 18% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 15 do 19 lat, natomiast 9% ankietowanych nie zadeklarowało czasu przebywania w gminie. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
22	kobiety (64%)	26-35 lat (5%)	od urodzenia (73%)	zasadnicze zawodowe (18%)

	mężczyźni (32%)	36-45 lat (59%)	od 15 do 19 lat (18%)	średnie (23%)
		46-55 lat (18%)		
	brak deklaracji (4%)	56-65 lat (9%)	brak deklaracji (9%)	wyższe (45%)
		brak deklaracji (9%)		brak deklaracji (14%)

Diagnoza uwzględnia również analizę SWOT, która została przeprowadzona w obszarach: „Rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie”; „Zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne” oraz „Kapitał społeczny i ludzki”.

2.1. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Dobrzyń nad Wisłą na lata 2021-2023 są rodziny zamieszkujące teren gminy Dobrzyń nad Wisłą, w szczególności rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

Program kierowany jest głównie do: rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym, małoletnich matek, rodzin wychowujących dzieci do lat 5, rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania, rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka.

2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.2.1. DANE OGÓLNE

Gmina miejsko-wiejska Dobrzyń nad Wisłą położona jest w południowo wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w obrębie południowej części powiatu lipnowskiego. Zajmuje powierzchnię 115,44 km² (z czego 5,5 km² zajmuje miasto, a 109,9 km² to tereny wiejskie) i jest jedną z dziewięciu jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład powiatu.

Obszar gminy sąsiaduje administracyjnie z miastem Włocławek, z gminami Wielgie i Tuchowo w powiecie lipnowskim, z gminami Włocławek i Fabianki w powiecie włocławskim oraz z gminą Brudzeń Duży w powiecie płockim w województwie mazowieckim. Siedziba władz gminy znajduje się w mieście Dobrzyń nad Wisłą. W ramach struktury administracyjnej jej terytorium obejmuje swoim obszarem 24 jednostki pomocnicze – sołectwa: Bachorzewo, Chalin, Dyblin, Glewo, Głowczyn, Grochowski, Kamienica,

Kisielewo, Kochoń, Krępa, Krojczyn, Kolonia Chalin, Lenie Wielkie, Michałkowo, Mokowo, Mokówko, Płomiany, Ruszkowo, Strachoń, Stróżewo, Szpiegowo, Tulibowo, Wierznica, Zbyszewo. Najliczniej zamieszkaną jednostką gminną jest sołectwo Krojczyn (483 osoby), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Kolonia Chalin (60 osób).

Gmina ma charakter rolniczy. Użytki rolne zajmują ok. 83% powierzchni gminy, a gleby zaliczane są na ogół do wysokich klas jakościowych. Spośród funkcjonujących w gminie podmiotów gospodarczych najwięcej działa w takich branżach, jak: handel hurtowy i detaliczny oraz naprawy (109), budownictwo (86), przetwórstwo przemysłowe oraz transport i gospodarka magazynowa (po 32), a także pozostała działalność usługowa (64).

Długość dróg publicznych w gminie wynosi ogółem 193 km (w tym drogi gminne 126 km). Sieć wodociągowa obejmuje cały teren gminy i mogą z niej korzystać wszyscy mieszkańcy. Znacznie mniejszy zasięg ma sieć kanalizacyjna, którą obsługują 4 oczyszczalnie ścieków (korzysta z niej ok. 24% mieszkańców). W gminie brakuje sieci gazociągowej.

W latach 2017-2019 w gminie Dobrzyń nad Wisłą zrealizowano m.in. takie inwestycje, jak: budowa ul. Licealnej, przebudowa drogi gminnej w Mokowie, Dyblin – Stróżewo, stabilizacja i likwidacja osuwiska w obrębie skarpy wiślanej w Dobrzymiu nad Wisłą, przebudowa drogi gminnej Zbyszewo – Płomiany, Grochowalsk, remont drogi gminnej Bętlewo – Kisielewo – Szpiegowo, renowacja zabytkowego Dworku Szkoły Podstawowej w Krojczynie.

Sieć placówek systemu oświaty w gminie to: 4 przedszkola, 3 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, 4 szkoły podstawowe oraz 1 szkoła ponadpodstawowa. W roku szkolnym 2019/2020 do przedszkoli uczęszczało 239 dzieci, do oddziałów przedszkolnych 40 dzieci, do szkół podstawowych 658 uczniów, a do szkoły ponadpodstawowej 101 uczniów.

Działalnością kulturalną w gminie zajmują się Dobrzyński Dom Kultury „Żak”, Biblioteka Publiczna w Dobrzymiu nad Wisłą wraz z filią w Chalinie oraz 3 świetlice wiejskie. Propagowaniu sportu, rozwojowi kultury fizycznej i rekreacji w gminie służy Dobrzyńskie Centrum Sportu i Turystyki, 4 kluby sportowe, w tym 2 uczniowskie, 6 boisk sportowych i 9 placów zabaw

Zadania ochrony zdrowia w gminie realizują 3 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej mieszczące się w Chalinie, Grochowalsku i Dobrzymiu nad Wisłą. Opiekę stomatologiczną świadczy gabinet w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Grochowalsku. W gminie działa 1 apteka w Dobrzymiu nad Wisłą oraz 1 punkt apteczny w Grochowalsku.

Pomoc społeczną świadczy mieszkańcom gminy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzymiu nad Wisłą, którego działalność pomocową uzupełniają parafie

Kościół rzymskokatolickiego i organizacje pozarządowe, z którymi samorząd gminy współpracuje przy realizacji różnych przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej.

2.2.2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2019 r. gmina Dobrzyń nad Wisłą liczyła 7 645 mieszkańców, w tym 3 825 kobiet, które stanowiły 50,03% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła w przybliżeniu 67 osób na km². Dane szczegółowe dotyczące struktury wiekowej ludności gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 443	1 426	1 421
udział w liczbie mieszkańców	18,61%	18,57%	18,59%
liczba osób w wieku produkcyjnym	5 025	4 924	4 850
udział w liczbie mieszkańców	64,8%	64,1%	63,4%
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 285	1 327	1 374
udział w liczbie mieszkańców	16,6%	17,3%	18,0%
liczba mieszkańców ogółem	7 753	7 677	7 645

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

W analizowanym okresie ogólna liczba ludności gminy malała, zmniejszała się także zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym, natomiast liczba najstarszych mieszkańców gminy systematycznie rosła. W latach 2017-2019 udział dzieci i młodzieży w ogólnej liczbie ludności ulegał minimalnym wahaniom i wynosił odpowiednio: 18,61%, 18,57% i 18,59%, udział osób w wieku produkcyjnym zmniejszał się (64,8%, 64,1%, i 63,4%), zaś udział osób w wieku poprodukcyjnym w tych latach zwiększał się systematycznie (16,6%, 17,3% i 18,0%). Sytuację demograficzną kształtują także przyrost naturalny oraz saldo migracji. Dane w tym zakresie odnoszące się do gminy Dobrzyń nad Wisłą przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń	82	79	74
liczba zgonów	94	92	86
przyrost naturalny	-12	-13	-12

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
zameldowania spoza gminy	43	59	52
wymeldowania poza gminę	116	115	102
saldo migracji ogółem	-73	-56	-50

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W analizowanym okresie zarówno liczba urodzeń w gminie, jak i liczba zgonów malała. W latach 2017-2019 liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń, przyrost naturalny wyrażał się liczbą ujemną. Na liczbę mieszkańców w gminie wpływał również ruch migracyjny. W rozpatrywanym okresie migracje odbywały się głównie w ruchu wewnętrznym. Saldo migracji w latach 2017-2019 malało i było stale ujemne.

2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA

W analizowanym okresie liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach mieszkaniowych gminy zmniejszyła się ze 108 w 2017 r. do 104 w 2018 i 2019 r. Liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych malała z roku na rok (z 268 osób w 2017 r. do 250 osób w 2019 r.). Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w rozpatrywanym okresie gmina dysponowała 7 lokalami socjalnym, w których każdego roku zamieszkiwało po 19 osób. Zarówno liczba wniosków złożonych o mieszkania z zasobów gminy, jak i liczba osób oczekujących na mieszkania socjalne zmniejszyła się w 2018 r. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkań komunalnych	108	104	104
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	268	257	250
liczba wniosków złożonych o mieszkania z zasobów gminy	8	5	5
liczba mieszkań socjalnych	7	7	7
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	19	19	19
liczba oczekujących na mieszkania socjalne	6	5	5

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W gminie Dobrzyń nad Wisłą tej formy pomocy udziela Urząd Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	78	78	70
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	143	144	130
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	116 312	116 776	115 328

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

W latach 2017-2018 liczba rodzin, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, utrzymywała się na tym samym poziomie, zaś w 2019 r. uległa zmniejszeniu (po 78 w latach 2017-2018 i 70 w 2019 r.), natomiast wysokość kwot przeznaczonych na ten cel ulegała wahaniom (116 312 zł w 2017 r., 116 776 zł w 2018 r. i 115 328 zł w 2019 r.).

2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie w latach 2017-2019 liczba osób bezrobotnych w gminie malała: 608 osób na koniec 2017 roku, 558 osób na koniec roku następnego, 477 osób na koniec roku 2019. Udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym także się zmniejszał. W latach 2017-2019 r. wśród pozostających bez pracy osób większość stanowiły kobiety, ich liczba wyniosła odpowiednio: 323 (w stosunku do 285 mężczyzn) na koniec 2017 r., 305 (w stosunku do 253 mężczyzn) na koniec 2018 r. i 246 (w stosunku do 231 mężczyzn) na koniec 2019 r. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku produkcyjnym	5 025	4 924	4 850
liczba bezrobotnych w gminie	608	558	477
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	12,10%	11,33%	9,84%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	323	305	246
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	53,13%	54,66%	51,57%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie.

Przedstawione w kolejnej tabeli informacje odnoszą się do stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie lipnowskim, województwie kujawsko-pomorskim i w kraju.

Tabela 8. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
stopa bezrobocia w powiecie lipnowskim	17,5%	17,0%	15,4%
stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim	10,0%	8,8%	7,8%
stopa bezrobocia w kraju	6,6%	5,8%	5,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2019 powiat lipnowski charakteryzował się znacznie wyższą, w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego, jak i kraju stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

2.2.5. PRZESTĘCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Posterunek Policji w Dobrzyniu nad Wisłą, w 2019 r. na terenie gminy Dobrzyń nad Wisłą stwierdzono ogółem 186 przestępstw. Do najczęściej popełnianych czynów karalnych należały: przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece – 56 przypadków, przestępstwa przeciwko mieniu – 30 przypadków oraz przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji – 16 przypadków.

W latach 2017-2019 na terenie gminy odnotowano 2 przypadki przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie (oba w 2017 r.).

Funkcjonariusze Posterunku Policji w Dobrzyniu nad Wisłą przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzana była procedury „Niebieskie Karty”. W rozpatrywanym okresie ich liczba ulegała wahaniom (28 w 2017 r., 22 w 2018 r., 28 w 2019 r.). Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na terenie gminy w latach 2017-2019

rok	liczba złożonych do ZI procedur „Niebieskie Karty”	w tym liczba NK sporządzonych przez Policję
2017	28	28
2018	22	22
2019	28	28

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Dobrzyniu nad Wisłą.

Według danych Sądu Rejonowego w Lipnie w latach 2017-2019 prowadzone były wobec mieszkańców gminy Dobrzyń nad Wisłą następujące nadzory i dozory kuratorskie (w przypadku dozorów brak danych dotyczących liczby spraw o pozbawienie władzy rodzicielskiej, gdyż nie są one rejestrowane):

Tabela 10. Dozory prowadzone w gminie w latach 2017-2019

2017		2018		2019	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
47	47	51	51	75	75
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
0	0	2	2	2	2
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
5	5	11	11	2	2
warunkowego umorzenia postępowania karnego					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
1	1	2	2	2	2
w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
6	6	2	2	4	4
w których orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
35	35	34	34	65	65

Dane Sądu Rejonowego w Lipnie.

Tabela 11. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2017-2019

2017		2018		2019	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
9	27	1	4	3	9

w tym spraw					
w których rodzic został pozbawiony władzy rodzicielskiej					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
–	–	–	–	–	–
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
9	27	1	4	3	9
spraw nieletnich					
którzy dokonali czynu karalnego					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
0		0		1	
prezentują przejawy demoralizacji					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
0		1		0	

Dane Sądu Rejonowego w Lipnie.

2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO

Mieszkańcy gminy Dobrzyń nad Wisłą oprócz podmiotów działających lokalnie, mogą korzystać ze wsparcia instytucji ponadlokalnych, regionalnych i ogólnopolskich.

2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminie świadczą **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą** oraz **Referat Świadczeń Rodzinnych w Urzędzie Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą**. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Natomiast Referat Świadczeń Rodzinnych w Urzędzie Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

W 2019 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą do realizacji swoich zadań zatrudniał 16 osób, w tym: kadra kierownicza – 1, pracownicy socjalni – 4, pozostali pracownicy – 3, pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze – 2, pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze – 6. W 2019 r. na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 912 mieszkańców gminy Dobrzyń nad Wisłą. Tym samym wymóg określony w ustawie o pomocy społecznej, która nakłada obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną był spełniony.

Dane liczbowe dotyczące środków finansowych przeznaczonych na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem	6 484 250,20	6 609 950,07	6 582 502,34
w tym na świadczenia pomocy społecznej	3 064 734,20	3 155 263,07	3 128 500,34
w tym na świadczenia rodzinne	3 419 516,00	3 454 687,00	3 454 002,00
na zadania własne gminy	3 011 694,20	2 957 353,07	3 000 280,34
na zadania zlecone gminie	3 472 556,00	3 652 597,00	3 582 222,00

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą oraz Urzędu Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą.

Poniżej w tabelach zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez MGOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 13. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	1 026	1 010	970
liczba rodzin	679	677	651
liczba osób w rodzinach	1 606	1 599	1 518
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	20,71%	20,83%	19,86%

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2017-2019 zmniejszała się z roku na rok (z 1 606 osób w rodzinach w 2017 r. do 1 518 osób w rodzinach w 2019 r.). Udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy ulegał natomiast wahaniom.

Tabela 14. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	350	464	497	746	1 075	1 154
sieroctwo	0	0	1	0	0	1
bezdomność	10	8	3	18	11	3
potrzeba ochrony macierzyństwa	118	123	112	535	557	497
bezrobocie	505	482	452	1 209	1 151	1 090
niepełnosprawność	102	102	103	182	182	188
długotrwała lub ciężka choroba	163	201	197	364	448	412

bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	120	137	132	414	464	453
w tym rodziny niepełne	66	85	53	187	241	142
w tym rodziny wielodzietne	4	6	6	23	37	32
przemoc w rodzinie	0	0	3	0	0	13
alkoholizm	39	39	37	68	67	58
narkomania	3	7	4	3	8	4
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	6	4	2	6	7	2
zdarzenie losowe	5	2	3	12	2	8
sytuacja kryzysowa	2	0	3	5	0	4
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	1	0	0	1	0

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą.

W latach 2017-2019 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było bezrobocie. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem Ośrodka z tego powodu systematycznie malała (z 505 w 2017 r. do 452 rodzin w 2019 r. i z 1 209 w 2017 r. do 1 090 osób w rodzinach w 2019 r.). Kolejną przyczyną udzielania pomocy było ubóstwo. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia MGOPS z tego powodu rosła (z 350 w 2017 r. do 497 rodzin w 2019 r. i z 746 w 2017 r. do 1 154 osób w rodzinach w 2019 r.). Następnym pod względem liczby przyznanych świadczeń powodem wsparcia udzielanego mieszkańcom była długotrwała lub ciężka choroba. W tym wypadku liczba rodzin i osób w rodzinach ulegała wahaniom (163 rodziny w 2017 r., 201 w 2018 r., 197 rodzin w 2019 r. i 364 w 2017 r., 448 w 2018 r. i 412 osób w rodzinach w 2019 r.).

Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia z pomocy społecznej były bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z tych powodów, ulegała wahaniom, osiągając najwyższy poziom w 2018 r. – 137 rodzin z pierwszego powodu i 123 rodziny z drugiego powodu, podobnie wahała się liczba osób w rodzinach (najwięcej w 2018 r. – odpowiednio – 464 rodziny i 557 rodzin). Kolejnym powodem wsparcia udzielanego mieszkańcom była niepełnosprawność – w tym przypadku liczba rodzin i osób w rodzinach w latach 2017-2019 utrzymywała się na zbliżonym poziomie (odpowiednio: 102, 102 i 103 rodziny oraz 182, 182 i 188 osób w rodzinach).

W mniejszym zakresie wsparcie z pomocy społecznej w gminie Dobrzyń nad Wisłą przyznawano ze względu na alkoholizm, bezdomność, narkomanię, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz zdarzenia losowe. Znacznie

rzadziej, bowiem odnotowano tylko pojedyncze przypadki, pomoc społeczna trafiała do rodzin, które wymagały takiego wsparcia z powodu sytuacji kryzysowych, przemocy w rodzinie, sieroctwa oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej. Dane dotyczące form wsparcia udzielonego mieszkańcom gminy w latach 2017-2019 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 15 Rodzaje wsparcia udzielanego przez MGOPS w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	760	742	754	749	734	743	1 621	1 558	1 572
rzeczowa	385	404	372	236	249	230	932	987	908
praca socjalna	X	X	X	656	586	610	1 508	1 382	1 435
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	6	2	0	9	9	0
schronienie	0	0	0	3	3	1	3	3	1
usługi opiekuńcze	0	7	9	0	7	8	0	11	12
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	10	10	10	X	X	X	X	X	X

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą.

W latach 2017-2019 najważniejszą formę wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy stanowiła pomoc finansowa, świadczona głównie w postaci zasiłków. Liczba osób w rodzinach, którym udzielono tego typu wsparcia, ulegała wahaniom, osiągając najwyższy poziom w 2017 r. – 1 621 osób w rodzinach. Ważną formą wsparcia udzielonego mieszkańcom była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Liczba osób w rodzinach, które skorzystały z tej formy wsparcia, także ulegała wahaniom, osiągając najwyższy poziom w 2017 r. – 1 508 osób w rodzinach. Znaczącą formę wsparcia beneficjentów stanowiła pomoc rzeczowa. W przypadku świadczeń rzeczowych liczba osób w rodzinach, którym w tym okresie przyznano pomoc, również się wahała, osiągając najwyższy poziom w 2018 r. – 987 osób w rodzinach. Pomoc ta była świadczona głównie w postaci pomocy żywnościowej i posiłków, ubrań bądź sprzętów codziennego użytku.

Istotnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny. W 2017 r. zawarto 3 kontrakty, natomiast w latach 2018-2019 kontraktów socjalnych w gminie Dobrzyń nad

Wisłą nie zawierano. Z pomocy w postaci ciepłego posiłku przyznawanego w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 skorzystało w 2017 r. – 385 dzieci, a w 2018 r. – 402 dzieci, zaś z pomocy w postaci posiłku przyznawanego w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 skorzystało w 2019 r. 371 dzieci.

MGOPS – w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), udzielał pomocy rzeczowej w formie produktów spożywczych osobom i rodzinom, których dochód nie przekraczał 200% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej. Artykuły żywnościowe otrzymane z PKPS Bydgoszcz w Podprogramie 2019 r. wydawane były do lipca 2020 r. Żywność pobierało średnio 1 300 osób miesięcznie. Paczki żywnościowe były wydawane w Pawilonie Sportowym w Dobrzyniu nad Wisłą przez pracowników MGOPS przy pomocy wolontariuszy. Do maja wydano 36 305,60 kg żywności (średnio na osobę 27,92 kg).

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje też z wieloma instytucjami i organizacjami. We współpracy ze Stowarzyszeniem na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Łodzi pozyskuje bezpłatnie sprzęt ortopedyczny dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych. W 2019 r., w ramach działań na rzecz rodziny, wspólnie z Dobrzyńskim Domem Kultury „Żak” zorganizował dzieciom „Dzień Dziecka”, a także wakacje i ferie z Żakiem, coroczną wycieczkę dzieci do Torunia pod hasłem „Rejs statkiem po Wiśle”, pomagał też Związkowi Emerytów i Rencistów oraz Klubowi Seniora „Złoty Kłos” w zorganizowaniu „Dnia Seniora” i „Dnia Inwalidy”.

W latach 2017-2019 liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które gmina ponosiła odpłatność, nieznacznie rosła – 10 dzieci w 2017 r., 13 dzieci w 2018 r. i 14 dzieci w 2019 r. Koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej na przestrzeni analizowanego okresu również rosły – z 74 656 zł w 2017 r. do 115 888 zł w 2019 r. Dane szczegółowe prezentuje poniższa tabela.

Tabela 16. Piecza zastępcza w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci w pieczy zastępczej, za które gmina ponosiła odpłatność	10	13	14
koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej (w zł)	74 656,00	77 146,00	115 888,00
liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy	4	4	4

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą.

W analizowanym okresie na terenie gminy funkcjonowały 4 rodziny zastępcze, przy czym nie pełniły one obowiązków pogotowia rodzinnego.

W latach 2017-2019 systematycznie zmniejszała się zarówno liczba rodzin, jak i liczba rodzin z dziećmi objętych opieką Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, wahaniom ulegała natomiast liczba rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Dane szczegółowe w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 17. Rodziny objęte opieką Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin objętych opieką ośrodka	678	670	643
w tym nowych w danym roku rodzin objętych opieką ośrodka	35	33	26
liczba rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	297	293	273
w tym nowych w danym roku rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	17	8	10
liczba rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	120	137	132
w tym nowych w danym roku rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	0	2	0

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą.

W 2019 r. Kierownik MGOPS występował do Sądu Rejonowego w sprawie 2 rodzin, w których zaszło podejrzenie, że rodzice sprawują opiekę nad wychowywanymi dziećmi w sposób budzący zastrzeżenia.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny. Wsparcie asystenta rodziny kierowane jest w szczególności do:

- rodzin, których dzieci przebywają obecnie w pieczy zastępczej, natomiast istnieje szansa ich powrotu do rodziny biologicznej,
- rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- rodzin, u których występują okresowe trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

W latach 2017-2019 w MGOPS w Dobrzyniu nad Wisłą zatrudniano 1 asystenta rodziny, który sprawował pieczę nad odpowiednio: 15, 17 i 16 rodzinami dysfunkcyjnymi, pod opieką których pozostawało 34 dzieci w 2017 r., 30 dzieci w 2018 r. i 31 dzieci w 2019 r. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem	15	17	16
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	34	30	31
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	28	40	42
koszty ponoszone w związku z zatrudnieniem asystentów rodziny (w zł)	33 327	35 348	29 103

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą.

Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W rozpatrywanym okresie w gminie Dobrzyń nad Wisłą przyznano 2 takie świadczenia w 2019 r.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej **gmina Dobrzyń nad Wisłą** przyznawała mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. Poniższe tabele prezentują informacje o wartości, rodzajach i liczbie świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019.

Tabela 19. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	3 419 516	3 454 687	3 454 002
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne	1 597	1 779	1 825

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą.

Tabela 20. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019

rodzaj świadczenia	wartość przyznanych świadczeń		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	1 199 767	1 150 657	1 064 494
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	51 342	42 801	34 062
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	26 537	36 145	33 353
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	113 479	105 624	76 311
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	23 193	25 064	27 944

dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	61 885	57 146	52 827
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	84 738	77 346	79 964
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	131 365	125 061	110 494
zasiłek pielęgnacyjny	394 281	414 515	489 635
świadczenie pielęgnacyjne	443 707	494 323	605 670
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	82 000	65 000	54 000
świadczenie rodzicielskie	431 710	488 151	372 142
zasiłek dla opiekuna	375 512	372 854	445 106
razem	3 419 516	3 454 681	3 446 002

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą.

W latach 2017-2019 wartość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń rodzinnych ulegała wahaniom (3 419 516 w 2017 r., 3 454 687 w 2018 r. i 3 454 002 zł w 2019 r.). Najczęstszą formą wsparcia w tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Wartość przyznanych tego typu świadczeń z każdym rokiem malała (z 1 199 767 zł w 2017 r. do 1 064 494 w 2019 r.). Istotne formy wsparcia stanowiły również dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu samotnego wychowania dziecka, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, a także dodatki do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, jak również zasiłki pielęgnacyjne.

Ważną formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy przez gminę Dobrzyń nad Wisłą były świadczenia alimentacyjne. Ta pomoc finansowa przyznawana jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	86	82	69
liczba przyznanych świadczeń	69	56	55
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	327 235	319 330	274 820

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą.

Wartość wydatków na realizację świadczeń alimentacyjnych, które w latach 2017-2019 Referat Świadczeń Rodzinnych w Urzędzie Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą wypłacał mieszkańcom gminy, malała (z 327 235 zł w 2017 r. do 274 820 zł w 2019 r.), zmniejszała się także liczba przyznanych świadczeń w trakcie rozpatrywanego okresu.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również świadczenia wychowawcze. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Referat Świadczeń Rodzinnych w Urzędzie Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą realizował Program Rodzina 500+. W ramach tego programu w 2019 r. wypłacił świadczenia wychowawcze na łączną kwotę 6 711 656 zł. W sumie w 2019 r. prawo do świadczeń posiadały 862 rodziny. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Świadczenie wychowawcze – Program Rodzina 500+ przyznane w gminie w 2019 r.

zakres danych	2019
liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia w 2019 r.	862
liczba dzieci objętych świadczeniem (w sumie) w 2019 r.	b.d.
wartość (w zł) wypłaconych świadczeń wychowawczych (w sumie)	6 711 656

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą.

Do 30 czerwca 2019 r. świadczenie przysługiwało matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Wysokość świadczenia wynosiła 500 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko. Świadczenie wychowawcze przysługiwało na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 800 zł. Jeżeli członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko przysługiwało, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 1 200 zł. Od 1 lipca 2019 r. świadczenie w tej wysokości przysługuje także na pierwsze dziecko w rodzinie bez względu na osiągane dochody.

W latach 2017-2019 r. wydano w gminie w sumie 250 **Kart Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzice (rodzic lub małżonek rodzica) mają lub mieli łącznie na utrzymaniu co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek. Prawo do posiadania Karty przysługuje odpowiednio dziecku: w wieku do 18. roku życia; w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy; bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom

rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba wydanych kart	39	12	127
liczba rodzin objętych wsparciem	14	4	55
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	20	8	44

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą.

W 2019 r. Referat Świadczeń Rodzinnych w Urzędzie Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą wypłacał świadczenie „Dobry start”, którego finansowym fundamentem jest realizowany na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci Program „Rodzina 500+”. Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. W gminie Dobrzyń nad Wisłą świadczenie to trafiło do 643 wnioskodawców, objęło łącznie 929 dzieci. Ogólna wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 278 700 zł.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie świadczy **Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań w gminie zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Kolejne tabele przedstawiają dane dotyczące liczby członków MGKRPA, opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, a także środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Dobrzyń nad Wisłą w latach 2017-2019.

Tabela 24. Liczba członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
liczba osób zaangażowanych w prace MGKRPA	8	12	8

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniu nad Wisłą.

Tabela 25. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019

rodzaj	wartość w zł		
	2017	2018	2019
opłaty z zezwoleń na sprzedaż	119 664,36	118 034,32	102 549,23

alkoholu			
wydatki na gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	100 841,21	118 971,00	94 475,09

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniu nad Wisłą.

Tabela 26. Środki finansowe (w zł) przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2017-2019

przeznaczenie	wielkość wydatków (w zł)		
	2017	2018	2019
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	82 765,81	101 956,00	77 907,31
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	9 075,40	4 595,00	4 147,78
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	9 000,00	12 420,00	12 420,00
razem	100 841,21	118 971,00	94 475,09

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniu nad Wisłą.

W latach 2017-2019 środki finansowe wydatkowane w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień ulegały wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2018 r. – 118 971,00 zł. Wahwały się także kwoty przeznaczone na walkę z alkoholizmem, natomiast środki na przeciwdziałanie narkomanii zmniejszały się. W analizowanym okresie kwoty przeznaczone na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wzrosły w 2018 r. i utrzymywały się na tym samym poziomie w roku następnym.

W ramach podejmowanych działań MGKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 27. Działalność MGKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, z którymi MGKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	33	45	24
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MGKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	0	2

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniu nad Wisłą.

W 2019 r. MGKRPA skierowała do punktu konsultacyjnego 9 osób, do szpitala na oddział uzależnień zgłosiły się 2 osoby, które odbyły leczenie odwykowe, 7 osób poddało się

zabiegowi antyalkoholowemu, 12 osób podjęło leczenie farmakologiczne, natomiast 1 osoba odbyła niestacjonarne leczenie odwykowe w Ośrodku Terapii Uzależnień.

Jednym z działań w zakresie profilaktyki w 2019 r. było prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych. MGKRPA finansowała organizowane dla dzieci i młodzieży szkolnej wyjazdy na spektakle teatralne poruszające problemy wynikające z uzależnień od alkoholu i narkotyków, a także rozdawała plakaty, ulotki i broszury traktujące o negatywnych skutkach uzależnień i bezpieczeństwie na drogach. Komisja wspierała też działania profilaktyczne pokazujące zdrowy i trzeźwy styl życia jako alternatywę w wyborze właściwego kierunku życia bez uzależnień poprzez dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży, podczas którego realizowano programy profilaktyczno-edukacyjne na temat szkodliwości zdrowotnych i groźby uzależnienia się od picia alkoholu i zażywania narkotyków.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w analizowanym okresie MGKRPA kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem i kierowała sprawców przemocy na terapię, nie składała natomiast zawiadomień do prokuratury o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy w rodzinie. Dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 28. Działania podjęte w gminie przez MGKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie MGKRPA	2	2	4
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których MGKRPA skierowała na terapię w związku z nadużywaniem alkoholu	9	22	14
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym MGKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniu nad Wisłą.

MGKRPA w ramach swych kompetencji udzielała pomocy prawnej i psychologicznej ofiarom przemocy fizycznej i psychologicznej poprzez kierowanie osób do punktu konsultacyjnego w celu otrzymania pomocy specjalisty do spraw przemocy w rodzinie (dyżury 5 godzin w miesiącu) oraz terapeuty-psychologa (dyżury 6 godzin w miesiącu).

Istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie pełni **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. Celem jego działania jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest

procedura „Niebieskie Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli MGOPS, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, MGKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedurę kończy się po zrealizowaniu opracowanego przez grupę roboczą indywidualnego planu pomocy dla rodziny lub po ustaniu przemocy w rodzinie oraz w przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W 2019 r. przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli 28 procedur „Niebieskie Karty” (wszystkie zostały założone przez Policję). W związku z podjętymi działaniami członków grupy roboczej i przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego – wszczęte procedury zamknięto we wszystkich 28 rodzinach. Szczegółowe dane na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	9	9	15
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych	14	13	26
liczba zgłoszonych do ZI procedur „Niebieskie Karty”	28	22	28
w tym założonych przez Policję	28	22	28
w tym założonych przez pracowników socjalnych	0	0	0
liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”	28	22	28
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	0	0	0
liczba spraw sądowych	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Dobrzyniu nad Wisłą.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono w 2019 r. 37 rodzinom (58 osobom w rodzinach). Narkomania była przyczyną przyznania wsparcia 4 osobom, a z powodu przemocy w rodzinie pomocy udzielono 3 rodzinom (13 osobom w rodzinach). Dzięki współpracy z Policją pracownicy MGOPS otrzymują informacje o rodzinach, w których występuje przemoc; korzystają też z asyst policjantów w wejściach do środowisk wyjątkowo trudnych. Na podobnych zasadach odbywa się także współpraca z kuratorami sądowymi i społecznymi.

W gminie Dobrzyń nad Wisłą jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie są (obok MGOPS, MGKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego) działający przy MGKRPA Punkt Konsultacyjny, Ośrodek Terapii Uzależnień „Spichlerz” w Dyblinie, Ośrodek Terapii Uzależnień „CEDR” w Mokowie oraz

światlica realizująca zajęcia socjoterapeutyczne. Poniższa tabela przedstawia pełną listę podmiotów wspierających rodziny i dzieci z gminy działających na jej terenie.

Tabela 30. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Urząd Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Szkolna 1, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
2.	Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniu nad Wisłą	
3.	Punkt Konsultacyjny przy MGKRPA w Dobrzyniu nad Wisłą	
4.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą	
5.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Dobrzyniu nad Wisłą	
6.	Ośrodek Terapii Uzależnień „Spichlerz” w Dyblinie	Dyblin 1A, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
7.	Ośrodek Terapii Uzależnień „CEDR” w Mokowie	Mokowo 37, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
8.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Arsmed” w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Służba Polsce 10, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
9.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Wu-Med” w Grochowsku	Grochowalsk 4, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
10.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lekarze Rodzinni w Chalinie	Chalin 41A, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
11.	Przedszkole Samorządowe im. „Kubusia Puchatka” w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Lipnowska 6, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
12.	Niepubliczne Przedszkole „Akademia Przedszkolaka” w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Polna 43A, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
13.	Niepubliczne Przedszkole „Zielona Kraina” w Dobrzyniu nad Wisłą	Krojczyń 19A, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
14.	Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej	ul. Licealna 1, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
15.	Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Chalinie	Chalin 36, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
16.	Szkoła Podstawowa im. J. Kochanowskiego w Dyblinie	Dyblin 6, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
17.	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Krojczynie	Krojczyk 17, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
18.	Zespół Szkół im. Związku Młodzieży Wiejskiej w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Szkolna 5, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
19.	Dobrzyński Dom Kultury „Żak” w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Szkolna 2, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
20.	Klub Seniora w Dobrzyniu nad Wisłą	
21.	Uniwersytet Trzeciego Wieku w Dobrzyniu nad Wisłą	
22.	Biblioteka Publiczna w Dobrzyniu nad Wisłą	
23.	Biblioteka Publiczna Filia nr 1 w Chalinie	Chalin 36, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
24.	Dobrzyńskie Centrum Sportu i Turystyki w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Licealna 1A, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą

25.	Klub Sportowy „Wisła” w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Sportowa 9, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
26.	Stowarzyszenie „Alternatywa” w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Licealna 4, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
27.	Klub Sportowy Team Volley Chalin w Chalinie	Chalin 6, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
28.	Uczniowski Klub Sportowy „Wisłoka Centrum” w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Licealna 1A, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
29.	Uczniowski Klub Sportowy „Dobrzyń” w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Licealna 1, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
30.	Dobrzyński Klub Żeglarski w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Zjazd 5, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
31.	Świetlica środowiskowa w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Szkolna 2, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
32.	Świetlice	Kamienica, Glewo, Zbyszewo
33.	Posterunek Policji w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Szkolna 26/4, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
34.	Miejsko-Gminny Związek Ochotniczych Straży Pożarnych w Dobrzyniu nad Wisłą	87-610 Dobrzyń nad Wisłą
35.	Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Franciszkańska 15, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
36.	Parafia pw. Świętej Marii Magdaleny w Mokowie	Mokowo 17, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
37.	Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Grochowsku	Grochowski 30, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
38.	Koło Gospodyń Wiejskich „Krojczyńki” w Krojczynie	Krojczyn 70, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
39.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich „Chalinianki” w Chalinie	Chalin, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
40.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Południe w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Szkolna 4, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
41.	Dobrzyńskie Towarzystwo Rozwoju w Dobrzyniu nad Wisłą	ul. Szkolna 2, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
42.	Stowarzyszenie Gmin Ziemi Dobrzyńskiej w Dobrzyniu nad Wisłą	87-610 Dobrzyń nad Wisłą
43.	Fundacja „Nasze Słoneczko” w Borzechowie	Bachorzewo 47, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą
44.	Fundacja „Prometeusz” w Glewie	Glewo 28, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Poniższe tabele przedstawiają informacje na temat placówek systemu oświaty, kultury i obiektów sportowo-rekreacyjnych funkcjonujących na terenie gminy w 2019 r.

Tabela 31. Placówki wychowania przedszkolnego działające w gminie (w roku szkolnym 2019/2020)

typ placówki	liczba	liczba dzieci	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	7	279	25

w tym przedszkola	2+2 prywatne	120+119 prywatne	8+13 prywatne
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	3	40	4

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Tabela 32. Placówki oświatowe działające w gminie (w roku szkolnym 2019/2020)

typ placówki	liczba	liczba uczniów	liczba nauczycieli
szkoła podstawowa	4	658	105
szkoła ponadpodstawowa	1	101	22

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Tabela 33. Placówki kultury w gminie w 2019 r.

typ placówki	liczba	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	5 095	4
światlice wiejskie	3	b.d.	–
biblioteki i filie	2	820	4

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Tabela 34. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2019 r.

rodzaj podmiotu	liczba
liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych	1
liczba klubów sportowych (łącznie z uczniowskimi)	4
w tym liczba uczniowskich klubów sportowych	2

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Walory kulturowe jak również korzystne warunki przyrodnicze wynikające z atrakcyjnego położenia nad rzeką Wisłą (Zbiornik Włocławski) oraz rzeźba terenu, w szczególności w pasie nadbrzeżnym zalewu, a także jeziora występujące na terenie gminy sprzyjają rozwojowi różnych form rekreacji i turystyki aktywnej. Na terenie gminy funkcjonują też place zabaw i jednostanowiskowe miejsca do gry w piłkę koszykową. Przez teren gminy przebiega m.in. Wiśłana Trasa Rowerowa.

W 2019 r. w gminie Dobrzyń nad Wisłą funkcjonowały 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Dane szczegółowe zawiera poniższa tabela.

Tabela 35. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy w 2019 r.

dekanat	nazwa parafii	adres	działania na rzecz rodzin
dobrzyński nad Wisłą	Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	ul. Franciszkańska 15, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą	- Punkt konsultacyjny dla rodzin z problemami różnymi, skąd osoby kierowane są do Centrum

			Pomocy Rodzinie „Metanoja” w Płocku - Dekanalny duszpasterz do spraw trzeźwości i uzależnień - Stowarzyszenie Rodzin Katolickich - Punkt „Stokrotka”, w którym świadczona jest pomoc rzeczowa
dobrzyński nad Wisłą	Parafia pw. św. Marii Magdaleny	87-607 Mokowo 17	- Punkt konsultacyjny dla rodzin z problemami różnymi, skąd osoby kierowane są do Centrum Pomocy Rodzinie „Metanoja” w Płocku, - Dekanalny duszpasterz do spraw rodzin
szpetalski	Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	Grochowalsk 30, 87-610 Dobrzyń nad Wisłą	- Punkt konsultacyjny, z którego osoby z problemami różnymi kierowane są do Katolickiego Centrum Służby Rodzinie we Włocławku

Dane Urzędu Miasta i Gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Dwie parafie z gminy Dobrzyń nad Wisłą wchodzi w skład dekanatu dobrzyńskiego nad Wisłą należącego do diecezji płockiej, a trzecia należy do dekanatu szpetalskiego wchodzącego w skład diecezji włocławskiej.

Wydział do spraw Rodzin Kurii Diecezjalnej Płockiej (ul. Tumską 3, 09-402 Płock) zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Funkcję diecezjalnego duszpasterza rodzin pełni ks. dr Wojciech Kućko (e-mail: wojciech.kucko@diecezjaplocka.pl, tel. 24/262-66-22), a diecezjalnego doradcy życia rodzinnego mgr Witold Wybult (e-mail: witold.wybult@diecezjaplocka.pl, tel. 24/262-43-29). Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

Specjalistyczną pomocą rodzinie, małżeństwom i narzeczonym oraz osobom przeżywającym trudności, małżeństwom w kryzysie i rodzinom z trudnościami wychowawczymi służy prowadzona przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Płockiej Poradnia Rodzinna w Płocku (ul. Nowowiejskiego 2, tel. 514 376 954, 511 337233). W Poradni przyjmują (po uzgodnieniu telefonicznym): diecezjalny doradca rodzinny, psycholog, pedagog i prawnik. Porady są bezpłatne.

2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY

Mieszkańców gminy Dobrzyń nad Wisłą obejmują zasięgiem swego działania jednostki powiatowe. Poniższa tabela przedstawia dane o działalności PCPR w Lipnie w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 36. Działalność PCPR w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	2	0	1
liczba dzieci z gminy adoptowanych	2	0	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	3	2	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	2	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	17	17	17
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3	5	5
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	10	12	12
liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	0	1	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie.

Z danych przedstawionych przez PCPR w Lipnie wynika, że w analizowanym okresie do adopcji zgłoszono 2 dzieci z terenu gminy w 2017 r. i 1 dziecko w 2019 r., także 2 dzieci w 2017 r. i 1 dziecko w 2019 r. adoptowano. W rodzinach zastępczych umieszczono 3 dzieci w 2017 r., 2 dzieci w 2018 r. i 1 dziecko w 2019 r. W rozpatrywanym okresie w rodzinach zastępczych przebywało każdego roku po 17 dzieci. W 2017 r. 10 rodzin zastępczych obejmowało opieką dzieci z terenu gminy, w następnym roku 12 rodzin i w 2019 r. także 12 rodzin. Jeśli chodzi o placówki opiekuńczo-wychowawcze, to w analizowanym okresie umieszczono tam 2 dzieci z terenu gminy w 2018 r., natomiast w placówce przebywało 3 dzieci w 2017 r., 5 dzieci w 2018 r. i również 5 dzieci w 2019 r. Warto dodać, iż w analizowanym okresie usamodzielniono pochodzących z gminy wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych (po 1 wychowanku w 2018 r. i w 2019 r.).

Mieszkańcy gminy Dobrzyń nad Wisłą korzystali także ze wsparcia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lipnie, wydającego orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności). Ze względu na brak możliwości wygenerowania danych dotyczących wyłącznie mieszkańców gminy Dobrzyń nad Wisłą, w poniższej tabeli zawarto szczegółowe informacje odnoszące się do mieszkańców całego powiatu lipnowskiego.

Tabela 37. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z powiatu (do 16. roku życia)	216	253	249
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	1 641	1 749	1 801
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	620	648	666
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	864	936	1 019
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	157	165	116

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lipnie.

Z przedstawionych danych wynika, iż w analizowanym okresie liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom w powiecie lipnowskim ulegała wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2018 r. – 253, natomiast w przypadku dorosłych mieszkańców powiatu liczba orzeczeń systematycznie rosła (z 1 641 w 2017 r. do 1 801 w 2019 r.).

Dane w zakresie pomocy udzielanej mieszkańcom gminy z powodu niepełnosprawności przedstawia kolejna tabela.

Tabela 38. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin	102	102	103
liczba osób łącznie w rodzinach	182	182	188

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą.

Pomoc dzieciom i młodzieży z terenu gminy oraz ich rodzicom świadczy także Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lipnie. W roku szkolnym 2019/2020 PPP objęła różnymi formami wsparcia następującą liczbę dzieci, młodzieży:

- Diagnostyka trudności w nauce:
 - Szkoła Podstawowa – 61 dzieci;
 - badania przesiewowe w kl. 0 – 14 dzieci;
 - Przedszkole – 6 dzieci;
 - Szkoła Ponadpodstawowa – 4 osoby.
- Konsultacje wychowawcze:
 - Przedszkole – 5 dzieci;
 - Szkoła Podstawowa – 18 dzieci;
 - Szkoła Ponadpodstawowa – 8 osób.
- Terapia psychologiczna – 1 osoba.

- Jeden raz w miesiącu pomoc psychologiczno-pedagogiczna w Zespole Szkół w Dobrzyniu nad Wisłą.

Poniższa tabela zawiera wykaz podmiotów spoza gminy, świadczących wsparcie ludności z terenu gminy Dobrzyń nad Wisłą.

Tabela 39. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy Dobrzyń nad Wisłą usytuowane poza gminą

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie	ul. Mickiewicza 58, 87-600 Lipno
2.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lipnie	
3.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lipnie	Pl. 11 Listopada 9, 87-600 Lipno
4.	Komenda Powiatowa Policji w Lipnie	ul. Platanowa 1, 87-600 Lipno
5.	Sąd Rejonowy w Lipnie Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	ul. Piłsudskiego 15/17, 87-600 Lipno
6.	Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie	ul. Okrzei 7B, 87-600 Lipno
7.	Caritas Diecezji Płockiej w Płocku	ul. Sienkiewicza 34, 09-400 Płock

Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą.

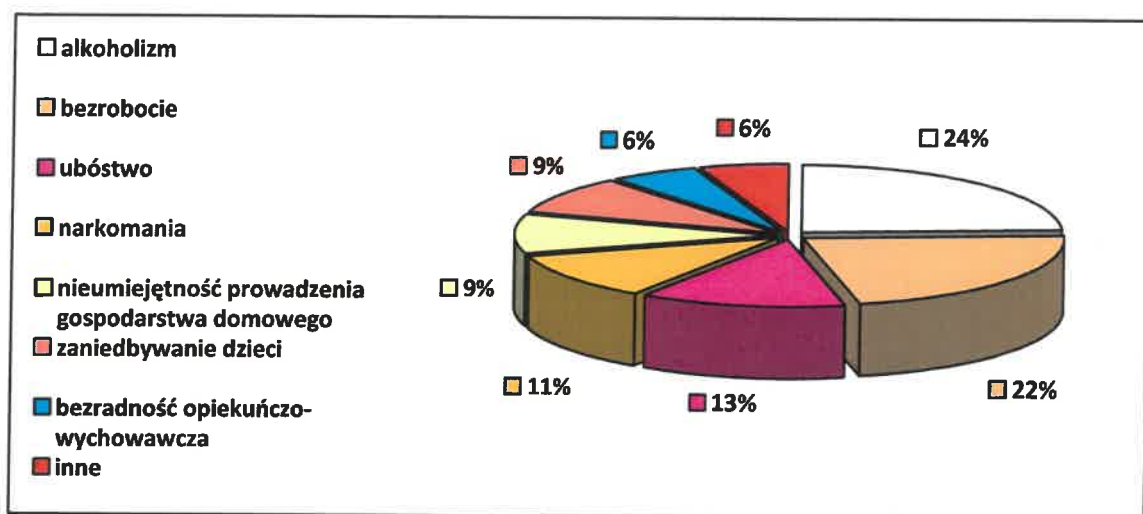
2.4. BADANIA ANKIETOWE

Analiza sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym została pogłębiona z pomocą badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców i w placówkach systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy.

2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Do analizy przedłożono w sumie 22 wypełnione anonimowo ankiety, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie. Respondentów poproszono o wskazanie problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Szczegółowy rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 1. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska w Pani/Pana ocenie najbardziej uwidaczniają się w gminie?

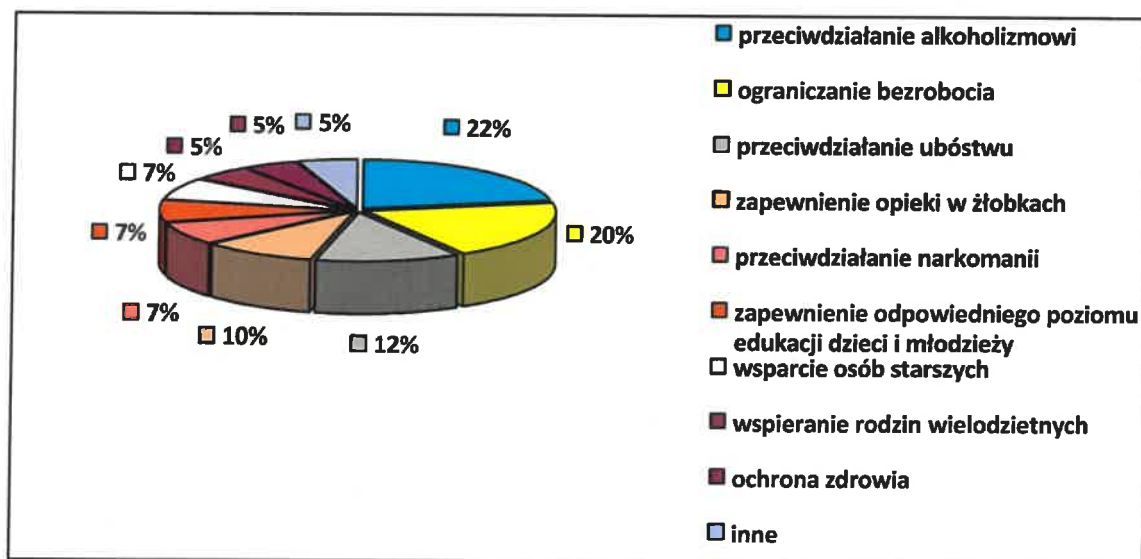

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Ankietowani najczęściej wymieniali alkoholizm (24,1%) i bezrobocie (22,2%). W dalszej kolejności wymieniali ubóstwo (13%), narkomanię (11,1%), nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego i zaniedbywanie dzieci (po 9,3%) oraz bezradność opiekuńczo-wychowawczą (5,6%).

W następnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w jakich działania podejmowane i skierowane do rodzin bądź oferowane im wsparcie są najbardziej niezadowolające. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 2 W jakich obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom w gminie jest najmniej zadowolająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: przeciwdziałanie

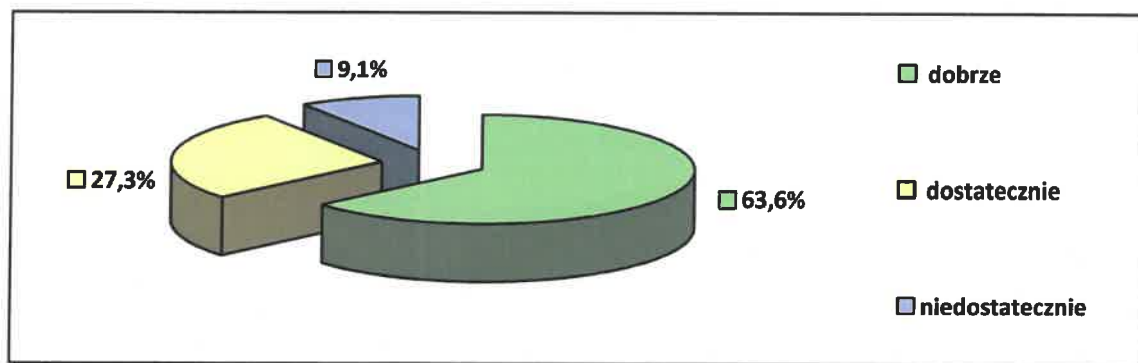
alkoholizmowi (22%), ograniczanie bezrobocia (19,5%), przeciwdziałanie ubóstwu (12,2%), zapewnienie opieki w żłobkach (9,8%), a także przeciwdziałanie narkomanii, zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży oraz wsparcie osób starszych (po 7,3%).

Dane pozyskane z badania ankietowego pozwoliły także poznać opinie mieszkańców gminy na temat oceny oferty w zakresie edukacji oraz zaspokajania potrzeb w zakresie opieki przedszkolnej i opieki nad dziećmi do lat 3. Oferta w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 została oceniona negatywnie. Według 60% badanych nie zaspokaja ona potrzeb w tym zakresie. Przeciwnego zdania była jedna trzecia ankietowanych. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 6,7% respondentów.

Kwestia opieki przedszkolnej w gminie została oceniona bardzo pozytywnie. Zdaniem 68,2% ankietowanych potrzeby mieszkańców w tym obszarze są zaspokajane. Jednak 18,2% badanych nie podziela tej opinii. Prawie 14% respondentów miało trudności z odniesieniem się do tej kwestii.

Bardzo pozytywnie oceniono także ofertę edukacyjną szkół w gminie. Według 63,6% badanych jest ona dobra, a kolejne 27,3% ankietowanych uznało ją za dostateczną. Nieco ponad 9% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Rozkład uzyskanych odpowiedzi w zakresie oferty edukacyjnej prezentuje poniższy wykres.

Wykres 3. Jak Pani / Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

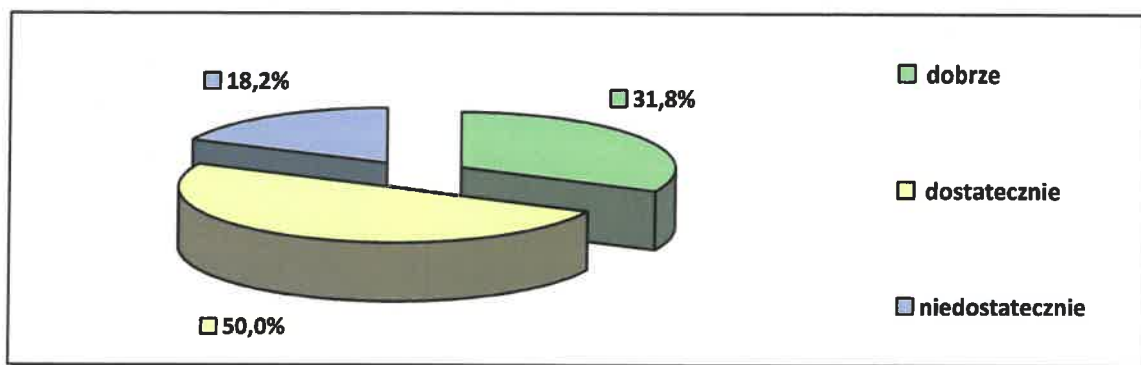
Badanie ankietowe uwzględniało również ocenę oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej oraz oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Na pytanie dotyczące atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie większość (68,2%) respondentów oceniła tę ofertę pozytywnie. Zdaniem 36,4% badanych jest ona dobra, z kolei 31,8% przyznało, że jest dostateczna. Jednak prawie 32% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna.

Jeśli chodzi o ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji, to także zdecydowana większość (76,2%) uczestników badania oceniła ją pozytywnie. Jako dobrą uznało ją 61,9% ankietowanych, a 14,3% respondentów przyznało, że jest ona dostateczna. Jednak 19%

badanych uważa, że jest ona niedostateczna. Problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało 4,8% pytanych.

Oferta w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców jest zdaniem połowy ankietowanych dostateczna, z kolei 31,8% respondentów stwierdziło, że jest ona dobra. Jednocześnie 18,2% badanych uznało ją za niedostateczną. Uzyskane wyniki ankiety odnoszące się do ochrony zdrowia prezentuje poniższy wykres.

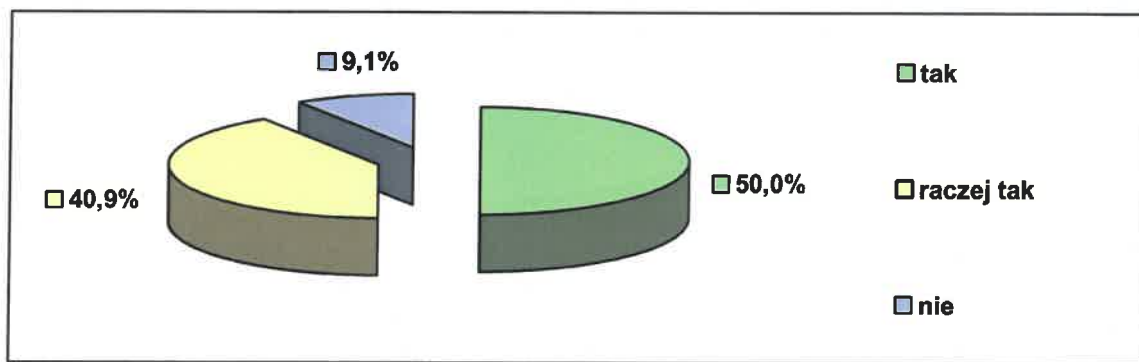
Wykres 4. Jak Pani / Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W badaniu poruszono także kwestię poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Zdecydowana większość (90,9%) respondentów stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Odmienną opinię wyraziło 9,1% badanych. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy funkcjonowania rodzin. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na konieczność tworzenia nowych miejsc pracy na lokalnym rynku, rozszerzenia oferty zajęć pozalekcyjnych i opieki świetlicowej, wzbogacenia oferty kulturalnej w DDK „Żak” oraz uruchomienia świetlic wiejskich z szeroką ofertą edukacyjno-kulturalną we wszystkich sołectwach.

Uczestnicy badania wskazywali także działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji dzieci i młodzieży. Respondenci wskazywali najczęściej na: organizowanie zajęć kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych (np. basen, kort tenisowy), tworzenie miejsc spotkań dla młodzieży, zapewnienie opieki pozalekcyjnej w świetlicach, rozszerzenie oferty kół zainteresowań rozwijających pasje i zainteresowania uczniów oraz zajęć kulturalno-edukacyjnych w DDK „Żak”. Zwrócono także uwagę na zwiększenie nadzoru rodzicielskiego nad dziećmi i młodzieżą oraz inicjowanie ruchu harcerskiego.

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do złagodzenia bądź rozwiązania lokalnych problemów społecznych, w tym problemów rodzin i dzieci. W pierwszej kolejności zaliczono do nich: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy oraz podległe mu jednostki, placówki systemu oświaty, Miejsko-Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Dobrzyński Dom Kultury „Żak”, Dobrzyńskie Centrum Sportu i Turystyki oraz organizacje sportowe.

Uczestnicy badania mieli także możliwość podzielenia się uwagami dotyczącymi sytuacji rodzin i dzieci zamieszkujących w gminie. Respondenci docenili pomoc i działania asystenta rodziny skierowane do rodzin niewydolnych oraz przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Zwrócono również uwagę na negatywne zjawiska, takie jak stale rosnące zagrożenie alkoholizmem i narkomanią wśród mieszkańców czy finansowe wsparcie rodzin patologicznych, które powinno zostać ograniczone.

2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Analizie sytuacji dziecka i rodziny w gminie posłużyło również badanie ankietowe przeprowadzone w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Pomogło ono zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów m.in. pod kątem występowania negatywnych zachowań i zjawisk o charakterze patologicznym, nadto pozwoliło uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkole działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 5 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Dobrzyniu nad Wisłą (liczba uczniów: 297, liczba nauczycieli: 40),
- Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Chalinie (liczba uczniów: 164, liczba nauczycieli: 23),

- Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Dyblinie (liczba uczniów: 44, liczba nauczycieli: 19),
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Krojczynie (liczba uczniów: 165, liczba nauczycieli: 24),
- Zespół Szkół im. Związku Młodzieży Wiejskiej w Dobrzyniu nad Wisłą (liczba uczniów: 101, liczba nauczycieli: 24).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż 3 ankietowane szkoły zatrudniają pedagoga, także 3 z nich psychologa, uczniowie 3 szkół mogą też korzystać z porad logopedy i doradcy zawodowego. Żadna ze szkół nie zapewnia opieki pielęgniarzkiej. Uczniowie wszystkich szkół mają dostęp do sali gimnastycznej, zaś ze szkolnego boiska sportowego mogą korzystać dzieci z 3 szkół. Wszystkie placówki mają dostęp do Internetu. W 1 z ankietowanych szkół utworzono klasy integracyjne. Wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów. W analizowanym roku szkolnym z bezpłatnych posiłków skorzystało 214 uczniów. Wszystkie placówki organizują nauczanie indywidualne, a dodatkowo 4 szkoły podstawowe zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Placówki oświatowe oferują też zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne, a także dodatkowo zajęcia rewalidacyjne, surdopedagogiczne oraz zajęcia rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne i umiejętności uczenia się.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Szkoły z terenu gminy mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe, językowe, historyczno-regionalne, muzyczne (chór), teatralne, fotograficzne, kulinarne, komputerowe (programowanie), sportowe (m.in. SKS, szachy), a także zajęcia w Astrobazie i konsultacje przygotowujące do egzaminów zewnętrznych.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 40. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2	ok. 41	3
sięganie po alkohol	–	–	5
sięganie po narkotyki	–	–	5
niszczenie mienia szkolnego	2	2	3
kradzieże na terenie szkoły	1	1	4
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	–	–	5
udział w grupach negatywnych	–	–	5
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	–	–	5
autoagresja	–	–	5
ucieczki z domu	–	–	5
przestępczość ujawniona	1	1	4
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	3	5	2

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 41. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	7
zaniedbanie	1
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	2
przemoc w rodzinie	–
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano ok. 41 przypadków palenia papierosów, 5 przypadków wymagających nadzoru kuratora sądowego, 2 przypadki niszczenia mienia szkolnego i po 1 przypadku przestępczości oraz kradzieży na terenie szkoły. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów placówek oświatowych stwierdzono 7 przypadków bezzadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 2 przypadki uzależnień, a także 1 przypadek zaniedbania.

Przedstawiciele czterech spośród badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród dzieci i uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, zaś jeden ankietowany nie był w stanie stwierdzić, czy taki wzrost nastąpił.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach dzieci i uczniów, to również w opinii przedstawicieli czterech placówek w ciągu trzech ostatnich lat nie nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji, zaś trudności z oceną tego zagadnienia miał jeden uczestnik badania.

Współpraca placówek z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich uczestników badania.

Współpraca placówek z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli placówek zadowalająca. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Kuratorów Sądowych, Policję, Straż Pożarną, Kuratorium Oświaty, Dobrzyńskie Centrum Sportu i Turystyki, Dobrzyński Dom Kultury „Żak”, Bibliotekę Publiczną, Mobilne Centrum Doradztwa Zawodowego, Stowarzyszenie Gmin Ziemi Dobrzyńskiej, Sanepid oraz Parafie.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na wydawaniu bezpłatnych obiadów dzieciom z rodzin kwalifikujących się do tej formy pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, gdzie realizatorem zapewniającym bezpłatne dożywianie jest MGOPS. Pomoc, jaką te placówki świadczą, polega również na pomocy materialnej, dofinansowaniu wycieczek szkolnych.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych, wychowawców, kuratorów, a także uczestniczą w programach profilaktyczno-edukacyjnych oraz zajęciach dodatkowych. Szkoły na bieżąco monitorują sytuację rodzinną, utrzymują częsty kontakt telefoniczny. Prowadzona jest pedagogizacja rodziców, mogą oni liczyć również na wsparcie w postaci szkoleń, porad i konsultacji.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, nadzoru nad pełną realizacją podstawy programowej przez nauczyciela i dyrektora, dbałości o optymalne warunki uczenia

się, doskonalenia form pracy zdalnej, zatrudnienia w szkole pedagoga/psychologa, jak również zaangażowania grupy rodziców do większego zainteresowania się sprawami szkoły, wyjaśniania, jak ważne jest uczestniczenie dzieci w zajęciach specjalistycznych i uświadamiania, jak ważna jest obecność ucznia w szkole. Polepszenie efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga też prowadzenia szkoleń dla rodziców, z naciskiem na ich pedagogizację. Według jednego z ankietowanych należałoby przeprowadzić modernizację boiska sportowego.

2.5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się następujące obszary: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne oraz kapitał społeczny i ludzki.**

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom rodzin • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 (obecnie nie ma żłobków na terenie gminy, gdyż nie ma zapotrzebowania na tę formę opieki nad dziećmi) • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie	• ubogi lokalny rynek pracy • niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych i opieki świetlicowej • brak świetlic wiejskich z szeroką ofertą edukacyjno-kulturalną

• prowadzenie poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie	
szanse	zagrożenia
• małe zapotrzebowanie na tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • zaspokajająca potrzeby oferta opieki przedszkolnej • sytuacja finansowa gminy pozwalająca na zaspokajanie potrzeb w zakresie edukacji • adekwatna do potrzeb liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie	• nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • zwiększająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych • zwiększające się zapotrzebowanie na wsparcie asystenta rodziny • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • wzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci • wzrastająca liczba przypadków przemocy w rodzinie

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie* charakteryzuje się przewagą mocnych stron, gdzie z pewnością należy zwrócić uwagę na podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom rodzin, wsparcie asystenta, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, a także inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie. Słabe strony, to: ubogi lokalny rynek pracy, niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych i opieki świetlicowej oraz brak świetlic wiejskich z szeroką ofertą edukacyjno-kulturalną. Patrząc na wskazane szanse, z pewnością należy podkreślić zaspokajającą potrzeby ofertę opieki przedszkolnej w gminie, zaspokajanie potrzeb w zakresie edukacji i zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, zwiększająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych, zwiększające się zapotrzebowanie na wsparcie asystenta rodziny, stale rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, wzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci, wzrastająca liczba przypadków przemocy w rodzinie – to kwestie, które mogą mieć istotny wpływ na realizację wytyczonych programem celów i działań.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

mocne strony	słabe strony
• zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • monitorowanie i diagnozowanie problemu spożywania alkoholu i narkotyków przez nieletnich • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze	• występowanie barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • brak możliwości finansowych i lokalowych dla poszerzenia zakresu świadczeń medycznych
szanse	zagrożenia
• wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach • niezwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • niezwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • wystarczające możliwości zatrudnienia odpowiedniej do aktualnych potrzeb liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • wzrost świadomości dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami • niewzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • stale rosnący poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze	• istniejąca potrzeba poszerzenia zakresu świadczeń medycznych dostępnych w gminie

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, monitorowanie i diagnozowanie problemu spożywania alkoholu i narkotyków przez nieletnich, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo zdecydowanej przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane słabe strony i zagrożenia – m.in. występowanie barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej oraz istniejąca potrzeba poszerzenia zakresu świadczeń medycznych dostępnych w gminie – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanego programu.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • informowanie mieszkańców o podejmowanych przez samorząd gminy działaniach i zachęcanie ich do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej	•

• podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • prowadzenie działań mających na celu inicjowanie i propagowanie wolontariatu	
szanse	zagrożenia
• odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia mieszkańców • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych pozwalających m.in. na podniesienie skuteczności realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej • niezwiększające się zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • wystarczający i dostosowany do aktualnych potrzeb poziom kwalifikacji i liczebności kadr pomocowych	• niewystarczające zainteresowanie mieszkańców podejmowaniem inicjatyw lokalnych • brak zainteresowania mieszkańców działalnością w organizacjach pozarządowych • słabe zainteresowanie mieszkańców gminy działalnością wolontarystyczną

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* wskazuje na mocne strony, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, informowanie mieszkańców o podejmowanych przez samorząd gminy działaniach i zachęcanie ich do podejmowania inicjatyw lokalnych, popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej oraz prowadzenie działań mających na celu inicjowanie i propagowanie wolontariatu. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego.

Podkreślając mocne strony i szanse nie można jednak nie dostrzegać słabych stron oraz zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niewystarczające zainteresowanie mieszkańców podejmowaniem inicjatyw lokalnych, brak zainteresowania mieszkańców działalnością w organizacjach pozarządowych czy słabe zainteresowanie mieszkańców działalnością wolontarystyczną to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na realizację działań w tym obszarze.

3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Diagnoza problemów rodzin i dzieci na terenie gminy, oparta na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliła na opracowanie założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzyń nad Wisłą na lata 2021-2023. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania bądź rozwiązania problemów dotyczących rodzin i dzieci w gminie występujących obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Dobrzyń nad Wisłą na lata 2021-2023 jest następujący:

**Tworzenie efektywnego i skutecznego systemu wsparcia dla rodzin i dzieci
w gminie Dobrzyń nad Wisłą,
zaspokajanie ich potrzeb oraz zapewnienie bezpieczeństwa
i możliwości rozwoju.**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

.

3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: PRACA NA RZECZ RODZINY, POPRAWA JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI USŁUG ŚWIADCZONYCH RODZINOM, ZAPOBIEGANIE NIEKORZYSTNYM ZJAWISKOM ZAGRAŻAJĄCYM PRAWIDŁOWEMU FUNKCJONOWANIU RODZIN NA TERENIE GMINY.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.	2021-2023	MGOPS; NGOs; Kościół	- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z uwzględnieniem przyczyn, - liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych - liczba rodzin objętych pracą socjalną	- poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin
Aktywizacja zawodowa członków rodzin dotkniętych bezrobociem.	2021-2023	UMiG; MGOPS; PUP; NGOs	- liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba mieszkańców gminy objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia	- zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie - poprawa funkcjonowania rodzin w sferze socjalno-bytowej
Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego i prawnego), terapii rodzinnej i mediacji dla członków rodzin wymagających wsparcia.	2021-2023	MGOPS, PK, OTU, PCPR, Kościół	- liczba osób i rodzin objętych wsparciem, - liczba udzielonych porad z uwzględnieniem ich charakteru	- poprawa funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia - poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

				- wychowawczych - zmniejszenie liczby rodzin wymagających wsparcia poprzez odpowiednio wczesne zapobieganie pojawiającym się problemom
Wzmocnienie funkcjonowania rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne.	2021-2023	UMiG, RM; MGOPS; placówki oświatowe; placówki przedszkolne; placówki kultury; jednostki sportowo-rekreacyjne; PCPR; PPP; Kościół; NGOs	- liczba rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością - liczba dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością	- podniesienie jakości życia i komfortu rodzin wychowujących niepełnosprawne dzieci - zapewnienie dzieciom niepełnosprawnym równych szans życiowych - przeciwdziałanie marginalizacji rodzin i dzieci
Wspieranie osób samotnie wychowujących dzieci.	2021-2023	UMiG, RM; MGOPS; placówki oświatowe; placówki przedszkolne; placówki kultury; jednostki sportowo-rekreacyjne; NGOs; Kościół	- liczba rodzin niepełnych na terenie gminy objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - rodzaj podejmowanych działań mających na celu wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci	- poprawa bezpieczeństwa socjalnego osób samotnie wychowujących dzieci - podniesienie jakości życia i komfortu osób samotnie wychowujących dzieci - zapewnienie dzieciom wychowującym się w rodzinach niepełnych równych szans

				- życiowych przeciwdziałanie marginalizacji osób samotnie wychowujących
Wspieranie rodzin wielodzietnych.	2021-2023	UMiG; RM; MGOPS; placówki oświatowe; placówki przedszkolne; placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne; NGOs; Kościół	- liczba rodzin korzystających ze wsparcia w postaci Karty Dużej Rodziny - liczba dzieci w rodzinach korzystających z Karty Dużej Rodziny	- podniesienie jakości życia i komfortu rodzin wielodzietnych - zapewnienie dzieciom wychowującym się w rodzinach wielodzietnych równych szans życiowych - przeciwdziałanie marginalizacji rodzin wielodzietnych
Podjęmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	2021-2023	MGKRPA, ZI, MGOPS, placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego, PK, OTU, Policja, PCPR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, Kościół	- liczba procedur Niebieska Karta - liczba osób i rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom dotkniętym przemocą - poprawa komfortu funkcjonowania rodzin
Promowanie wzoru rodziny prawidłowo wypełniającej swoje funkcje, edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	2021-2023	UMiG, RM, MGOPS, MGKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, PPP, PCPR, NGOs, Kościół, lokalne media	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób objętych działaniami	- zwiększenie kompetencji rodzinnych - poprawa i umocnienie wizerunku rodziny

CEL OPERACYJNY 2.: WSPIERANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną w gminie oraz opiekę dla dzieci do lat 3.	2021-2023	UMiG; RM; MGOPS	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym,	- poprawa funkcjonowania rodzin z małymi dziećmi
Zabezpieczenie potrzeb dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	2021-2023	UMiG, MGOPS; placówki oświatowe; świetlice; jednostki rekreacyjno-sportowe; placówki kultury NGOs, Kościół	- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych różnymi formami wsparcia - rodzaj podjętych działań	- wyrównywanie szans edukacyjnych - przeciwdziałanie marginalizacji dzieci z rodzin ubogich
Zapewnienie uczniom z niepełnosprawnościami indywidualnego wsparcia w celu umożliwienia im realizacji prawa do kształcenia.	2021-2023	UMiG, RM, placówki oświatowe	- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym	- wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży
Wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej, kulturalnej i rekreacyjno-sportowej.	2021-2023	UMiG; RM; placówki oświatowe; placówki kultury; jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, NGOs, Kościół, lokalne media	- rodzaj zorganizowanych zajęć - liczba uczestników	- podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży, rozwój intelektualny i fizyczny
Realizowanie programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży.	2021-2023	placówki oświatowe, MGKRPA, MGOPS; PPP	- liczba i rodzaj programów - liczba uczestników	- kształtowanie prawidłowych postaw życiowych - eliminowanie niekorzystnych zjawisk mających wpływ na rozwój dzieci i młodzieży

Wspieranie uczniów uzdolnionych i utalentowanych.	2021-2023	UMiG; RM; placówki oświatowe; MGOPS, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, lokalne media	- liczba uczniów - rodzaj wsparcia	- motywowanie do zdobywania wiedzy i samorozwoju - wzmacnianie wizerunku lokalnego samorządu
Realizowanie działań artystyczno-kulturalnych oraz sportowych adresowanych do dzieci i młodzieży.	2021-2023	UMiG, RM, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościoły, lokalne media	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- poszerzanie możliwości spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży - integrowanie społeczności lokalnej
Realizowanie projektów na rzecz dzieci i młodzieży współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.	2021-2023	placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, MGOPS, NGOs	- liczba i rodzaj projektów - liczba uczestników	- poprawa funkcjonowania dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania
Popularyzowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych.	2021-2023	placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, MGOPS, NGOs, Kościoły lokalne media	- liczba i rodzaj zrealizowanych działań - liczba wolontariuszy	- wzmacnianie kompetencji społecznych - wzmacnianie solidarności społecznej - poprawa funkcjonowania osób i grup, na rzecz których podejmowany jest wolontariat

CEL OPERACYJNY 3.: INTEGROWANIE I DOSKONALENIE LOKALNEGO SYSTEMU WSPARCIA RODZIN.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę jednostek organizacyjnych gminy, MGKRPA, ZI, placówek ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i Kościoła.	2021-2023	UMiG, RM, MGOPS, MGKRPA, ZI, PK, placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego, placówki kultury, świetlice, jednostki rekreacyjno-sportowe, placówki ochrony zdrowia, OTU, NGOs, Kościoły, lokalne media	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa efektywności wsparcia rodzin i dzieci w gminie - pobudzanie aktywności społecznej - skuteczniejsze motywowanie do zmiany w rodzinach przeżywających trudności - wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach dotkniętych problemami - wzmacnianie potencjału rodzin
Rozwijanie i doskonalenie form współpracy z Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.	2021-2023	UMiG, RM, MGOPS, ZI, MGKRPA, placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego, Prokuratura, Sąd Rejonowy, Policja, PCPR, PPP	- rodzaj i liczba podjętych działań	- poprawy efektywności wsparcia rodzin i dzieci z terenu gminy - szybsze reagowania na zagrożenia wpływające na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i dzieci z terenu gminy
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2023	UMiG, podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład ZI	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba procedur Niebieska Karta	- przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie - poprawa funkcjonowania rodzin

Doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną.	2021-2023	MGOPS; PCPR; ROPS	- liczba i rodzaj odbytych szkoleń	dotkniętych i zagrożonych przemocą - podwyższenie poziomu wiedzy i kompetencji pracowników instytucjonalnej pomocy społecznej, członków ZI i MGKRPA. - podwyższenie skuteczności świadczonej pomocy - poprawa funkcjonowania rodzin i dzieci objętych wsparciem
--	-----------	-------------------	------------------------------------	--

Legenda

UMiG – Urząd Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą

RM – Rada Miejska Dobrzyń nad Wisłą

MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą

MGKRPA – Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych w Dobrzyniu nad Wisłą

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Dobrzyniu nad Wisłą

PK – Punkt Konsultacyjny w Dobrzyniu nad Wisłą

OTU – Ośrodki Terapii Uzależnień: „Spichlerz” w Dyblinie i „CEDR” w Mokowie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lipnie

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lipnie

NGOs – organizacje pozarządowe

4. REALIZACJA PROGRAMU

4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Urząd Miasta i Gminy w Dobrzyniu nad Wisłą, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrzyniu nad Wisłą, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrzyniu nad Wisłą, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Dobrzyniu nad Wisłą, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lipnie, Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lipnie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Prokuratura Rejonowa w Lipnie, Sąd Rejonowy w Lipnie, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół i społeczność lokalna.

4.2. FINANSOWANIE

Źródłami finansowania działań wyznaczonych w Programie będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, środki organizacji pozarządowych, środki pozyskane od sponsorów indywidualnych.

4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring programu będzie prowadzony z wykorzystaniem informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy, uzyskiwanych od podmiotów i partnerów uczestniczących w realizacji zadań. Celem monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami, założenia będą weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości i będzie opierać się na następujących kryteriach:

- kryterium trafności – pozwoli ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym programem i realnym potrzebom odbiorców;

- kryterium skuteczności – pozwoli ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele programu zdefiniowane na etapie planowania;
- kryterium trwałości efektów – pozwoli ocenić, czy rezultaty osiągnięte w ramach programu mogą trwać po jego zakończeniu, a także czy możliwe jest długotrwałe utrzymanie się wpływu programu na prawidłowe funkcjonowanie rodzin z terenu gminy.

Zebrane w ten sposób informacje zostaną wykorzystane do opracowania raportu podsumowującego cały okres realizacji programu, zawierającego wnioski i rekomendacje na przyszłość. Utrudnienia w realizacji Programu może stanowić obowiązujący na terenie kraju stan epidemii związany z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 powodujący chorobę COVID-19, wprowadzający istotne ograniczenia wynikające z obowiązku stosowania reżimu sanitarnego.

Sprawozdanie roczne z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny przedstawi Burmistrzowi i Radzie Miejskiej Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do końca marca danego roku kalendarzowego, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	7
Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019	10
Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019	10
Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2017-2019	11
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2017-2019	11
Tabela 6. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019	12
Tabela 7. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2017-2019	12
Tabela 8. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019	13
Tabela 9. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na terenie gminy w latach 2017-2019	13
Tabela 10. Dozory prowadzone w gminie w latach 2017-2019	14
Tabela 11. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2017-2019	14
Tabela 12. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2017-2019	16
Tabela 13. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	16
Tabela 14. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	16
Tabela 15. Rodzaje wsparcia udzielanego przez MGOPS w latach 2017-2019	18
Tabela 16. Piecza zastępcza w gminie w latach 2017-2019	19
Tabela 17. Rodziny objęte opieką Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2017-2019	20
Tabela 18. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019	21
Tabela 19. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019	21
Tabela 20. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2017-2019	21
Tabela 21. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019	22
Tabela 22. Świadczenie wychowawcze – Program Rodzina 500+ przyznane w gminie w 2019 r.	23
Tabela 23. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019	24
Tabela 24. Liczba członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019	24
Tabela 25. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019	24
Tabela 26. Środki finansowe (w zł) przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2017-2019	25
Tabela 27. Działalność MGKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	25
Tabela 28. Działania podjęte w gminie przez MGKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie	26
Tabela 29. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2017-2019	27
Tabela 30. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie	28
Tabela 31. Placówki wychowania przedszkolnego działające w gminie (w roku szkolnym 2019/2020)	29
Tabela 32. Placówki oświatowe działające w gminie (w roku szkolnym 2019/2020)	30
Tabela 33. Placówki kultury w gminie w 2019 r.	30
Tabela 34. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2019 r.	30
Tabela 35. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy w 2019 r.	30
Tabela 36. Działalność PCPR w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019	32
Tabela 37. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2017-2019	33
Tabela 38. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019	33
Tabela 39. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy Dobrzyń nad Wisłą usytuowane poza gminą	34
Tabela 40. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020	40
Tabela 41. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020 ...	40

Wykres 1. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska w Pani/Pana ocenie najbardziej uwidaczniają się w gminie?.....	35
Wykres 2 W jakich obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren gminy?	35
Wykres 3. Jak Pani / Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?	36
Wykres 4. Jak Pani / Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?	37
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	37